

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Égész évre 4 frt. Fél évre 2 frt

Negyed évre 1 frt.

Felölts szerkesztő: **Fehér János.**
Főmunkatárs: **Révész Lajos.**

Kiadóhivatal: a **Magyar Nyomda**

A lap szemle részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatara címre: **Turóc-Szt.-Mártonba** küldendők. Lapunk számára hirdetőket elfogad a **Reuter** ügynökség és a **Magy. Távir. Iroda** hírteljesi irodája. Budapest, Gránátos u. 1.

HIVATALOS HIRDETÉSEK DIJA:

100 szög 2 frt., ezenföl minden megkezdett száz szónál 50 krral több.

Kik vannak hivatva a turócmegyei ipart fejleszteni?

Előbbi közleményben kifejtettem eszmémet, hogy megyénk pénzintézetei az egyedüli hivatott faktorok, ha — félre tudnak tenni minden kicsinyes és mellékes érdeket —, e megye iparának fejlesztésére és támogatására nézve.

Hogy azonban a dolgot düllore lehessen hozni, itt is az első dolog lenne egy alap megteremtése, a melyre az egész vállalat építhető volna. S ezt az alapot nem is lenne nehéz előteremteni!

Ha a megye valamennyi pénzintézete komolyan hozzálátna az általam felvetett eszme megvalósításához, egészen könnyű volna összehozni amaz alaptőkét, mely egy bármilyen néven nevezendő részvénytársulatnak megadná az első életfeltételt. Magának ezen tőkének aztán a megerősítése lenne a második lépés oly módon, hogy a társulatba bevonatnának a megye pénz és szellemi erői, továbbá a szomszédos megyék pénzintézetei, végül az állam segítségével is kikérendő lenne.

Természetes, hogy az akként megteremtett és megerősített alaptőke nemcsak Turócmege, hanem az egész felvidék iparának fejlesztésére volna hivatva. Sőt mint az efféle társulatok kezdeményezője, mintaképpül szolgálhatna az ország más részeiben megindítandó hasonló mozgalomhoz, buzdítólag hathatna a magyar nagy ipar megteremtésére.

A kezdet nehézségeinek leküzdéséhez elegendőnek tartanám, ha megyénk pénzintézetei együttvéve 10,000 forintnyi alapot tennének össze. Ezen alap a fent említett megyén kívüli faktorok által aztán, természetesen az alap részvényeseinek buzgó működése folytán, kiegészít-

tendő lenne 60, 70 ezer frtra. Ennyi alap tőkével bátran hozzá lehetne fogni a turócmegyei ipar fejlesztését célzó vállalat eredményes megvalósításához. Ennyi tőkével lehetne néhány iparvállalatot akként megkezdni és működtetni, hogy a nép jóvoltára irányult általános mozgalmon kívül, a részvényesek is megkapnák pénzüket után, ha nem is a magas osztalékokat, de minden esetre, a tisztességes kamatokat.

Az ilyen társulat beszervezetét illetőleg csak azt jegyzem meg, hogy vezérferfiainul oly egyéneknek kellene megnyerni, a kik részben mint kereskedelmi szakferfiak, részben mint elegendő garanciát nyújtó technológiai készséggel bíró egyének ismeretesek. Magától értődik még egyébként, hogy az illetőknek teljesen kellene ismerniök a megye népségének ipariránti hajlamait és talajának természeti viszonyait.

Hogy pedig az elődottakkal nem állítottam lehetetlenséget, rámutathatnék nem egy gyári vállalatra, mely szerény alaptőkével kezdve üzemét, néhány év alatt megerősödött annyira, hogy 100 ezrekkal dolgozhatott. Már pedig a mit egyesek megtehetnek a maguk érdekében, ugyanazt megtehetik a pénzintézetek is az általános jólét érdekében. Avagy nem méltányos dolog azt kívánni, hogy a hol azok az egyes pénzintézetek jól prosperálnak a nép pénzének és hitelének felhasználásából, hogy azok viszont tegyék meg mindazt, mi a népek jólétét biztosítja? Azt hiszem a kérdés annyira jogosult, hogy azt senki sem veszi tőlem rossz néven.

Turócmege iparának megteremtését célzó nézeteimet azzal a szándékkal tettem közbe, hogy az irányadó körök figyelmét egy fontos kérdésre irányítsam, hátha sikerülni fog!

O. L. mérnök.

A magyarországi tanítók háza.

Egy-két éve csak, hogy tanügyi lapjainkban s az »Eötvös-alap országos tanítói egyesület« kebelében felvetett az eszme megtevétt az indítvány: Építsük fel a magyarországi Tanítók Hazát! Az elvetett mag termőföldbe, jó talajba került. A hazai tanítók örömmel fogadták az eszmét, lelkesedéssel karolják azt fel s a gyűjtés országzerte megindult a »Tanítók Háza« telepítésére. Nagyobb arányokat akkor fog ölteni, ha majd telket is bírnak. Ezt a fő- és székvaros nemesen gondolkozó hatóságától kérjük remeljük és várjuk. Erre vonatkozólag a folyamodványt a mult napokban nyújtottuk át küldöttésileg a fővárosi tanács tanügyi osztálya nagyerdemű vezetőjének, Rozsávölgyi Gyula tanácsnok urnak. Hogy még jobban megértessünk s világosabba tegyük, mit ohajtnak, mit akarunk, mi a célunk: a folyamodványhoz mellékelteként esatoltuk az alábbi vizlatban, bemutatott tervrajzot, mely szerint a Tanítók Hazát felépíteni, berendezni s azt vezetni ohajtnak.

A »Magyarországi tanítók hazának« kettős célja kell szolgálnia, nevezetesen: magába kell fogadnia 1. a felsőbb iskolákat, különösen pedig az egyetemeket látogató ifjúság szállását és esetleg ellátását eszközölő intézetet, 2. a magyarországi tanítók azon országos egyesületeinek az otthonát, a melyek a fővárosi választottak székhelyül, továbbá azoknak a fővárosi tanító egyesületeknek a tanácskozó helyiségeit is, a melyek a »Magyarországi tanítók háza« ohajtnak alando hajlékot maguknak berendezni. Ezen kettős célhoz képest a »Magyarországi tanítók hazának« ke, egymástól teljesen elkülönített, külön-külön bejarattal bíró, nagyobb szabású épületesből kell állania.

A felsőbb iskolákat és az egyetemeket látogató ifjúság számára berendezendő épületeszt oly módon lehetne és kellene berendeznünk, mint a hogyan a bécsi »Rudolfinum« van szervezve, a melyben a technikat látogató szegényebb sorsú ifjúság talán igen szállítás és igen mérsékelt díjért teljes ellátást.

Ezen berendezések megfelelőleg a tanuló ifjúság otthonát magába foglaló, teljesen elkülönített részében a »Magyarországi tanítók hazának« annyit három-három s egymasha nyíló szobából álló és egy ajtóval elzárható lakoztályait kellene felállítanunk, a

T Á R C A.

BOLDOGAN.

Nem jön szó az ajkaimra.
Ha melletted vagyok;
Elnémit a boldogság, mely
Szemedből rám ragyog.
Nem tudom, mit gondolok, ha
Nézelk néman, mámorosan;
Csak azt néztem, te vagy, kiről
Olyan régen álmodoztam.

Szerelmennek tüdőkerkjét
Tártad föl te nekem;
Olt kerselem, olt taláalom
Örök átvissáegem.
Szép csalódás, édes való:
Szébb világot látok ottan,
Mint a melyről olyan sokat
Olyan régen álmodoztam...

Mikler Gusztáv.

Akasztott ember kötele.

— Silvestre Armand. —

Ha a koponyacsont a homlok felett különösebben kifejlődik, ezt a frenologusok a bökezúség vagy vállasosság szervének mondják. Ha az olyan emberek, kiket az effajta természetes hajlamok a jamborságra predisztinálnak, nagyon szabadon nevelésben részesülnek megcsik néha, hogy egyrészt megkedvelik a voltairizmust, másrészt pedig a legkülönösebb babonáknak lesznek rabjai. Ilyen ember volt Durand ur; fiatal férj, a polgármesteri hivatal tisztviselője, kit a sors mindenféle módon bosszantott. Szorgalma dacára nem léptettek elő; felebbvalói üldöztek s minthogy csipős szójatekkel állott boszut, keserves napokat szerzett önmagának.

Végre az üldözési mania egy neme fogta el; azt hitte gonosz szellemek hajszojják, melyek gyönyört lennek benne, hogy őt megkínozzák. Durandnak az volt egyetlen reménye, hogy majd átad valami bűvérőre, mely meg fogja törni a vezget hatalmat. Eszébe jutott az a boldogtalan regebeli király, ki boldog ember ingere vagyódott és végre megtudta, hogy annak az egyetlen, igazán boldog embernek, a kit országban találtak, nincs is inge.

Durand azonban jobban jart és megtalálta a kívánt talizmant.

Furcsa dolog, hogy az olyan nyakravalóhoz, melylyel a gonosztevéket jobblétre szállítják, különös csodaerő hite főződik, ugy, hogy azokban a kevésbé civilizált országokban, ahol Gilottin mester szep talizmant meg meg nem honosították, a böherök a foglalkozásukhoz tartozó kotelekkel jövedelmes kereskedést üznek.

Parisban azonban nem volt könnyu Durandnak, hogy ilyen talizmanhoz jusson. Csalók és szelíhámokok, kik atlattak, mi a bogara, mindenféle kotelet adtak el neki, melyek éppenséggel nem bizonyultak csodaerejűeknek.

Durand gyanakodni kezdett. Ezután nejevel egy kerekded idomu, szöke asszonykaval, bejarta a boulog nei erdőt és folyton a sűrűségeben bujkált, nem am, hogy a menyecske ajkáról titkos csökök lojjon, hanem annak reményében, hogy valami ongyikolosa talál. De a sors e sötét utakon is megtagadta tőle kegyet.

Képzélhető tehát Durand boldogsága, mikor egy reggel felnyitva az erkélyre nyíló ajtót, a felső emeletrol lefüggni látott valamit, a mi olyan volt, mint egy lefüggő ember laba.

Örömkialtas után, a boldogtalanat közelebből meg sem nézve, rebegte:

— Gyozelem! Gyozelem! Odafenn fölakasztotta valaki magat.

Azzal bezárva az ajtót, mely a szalon és az erkély között volt, gyorsan kápiokta magara a nadragját.

A nesze felébredt kis felesége, a ki almosan lorzoalve személt szót:

— Istenem, akasztott ember! Siessünk segélyére!

Épen nem — felelt a kegyetlen Durand. Megyek a biztoshoz. Nem szabad a polgárokat megakadályozni szabad elhatározásukban. Aztan meg tilos is elvagni a kötelet, míg meg nem érkeznek a törvény emberei.

Kedves Viktorin, megittom hogy valakinek csak egyetlen szót is szój, vagy barkit is idelesölis.

Durand ur vigan ugralt le a lepcsón, de előbb gondosan bezárta magá mögött az ajtót, mert attól félt, hogy valaki titokban megfoszthatja kincsétől.

Alig tavozott, midon Viktorin kiváncsian felnyitotta az erkély ajtaját és kidugta a fejét.

— Asszonyom, szöit egy kero hang, bocssásson be magához.

Jól áltozott fiatal embert pillantott meg, ki kezével kapaszkodott a felső emelet erkélyébe és abban a veszelvény forgott, hogy lehuzan a harmadik emeletrol, ha irgalmas lelek ki nem szabadítja rettenetes helyzetéből.

Viktorin jó lélek volt; aztalt tolt elő, széket tett rea és minthogy az ő emeletének erkélye kissé tagasabb volt, a lebegő gentillanának sikerült szilárd alapra lépni és Durandné szep vállara tamzokodva ért a szalon parketjére.

Az asszonykanak nem volt ra érkezése, hogy kendőt borítson meztelen nyakara, de a megmentett ifju oly igazott volt, hogy igazan nem vette rossz néven az ettiket e megszégesét.

— Asszonyom, on a halálót mentett meg, szöit

Lapszemle.

A „Národnie Noviny“ f. é. 38-ik számában a következőket olvassuk:

A mi nyilvános enunciacióink ömagából női, természetes kifolyása sem igértekel, sem fenyegetéssel, sem erőszakkal meg nem zavart nemzetiségünk gondolkodásának. Önmagától értődik, hogy mi nálunk nyilvános nemzeti mozgalom, melynek elleneségeink más indító okot nem tulajdonítanak és tisztá törvényeinket ne gyantsítanak, nem lehetesek. Erkölcslög romlottak lévén, nem képesek vakultságukban nálunk sem valami jobbat, nemesebbet látni.

A kormány egyház-politikai programját ok úgynevezett liberális szempontból melegelik! nekünk a kik ellene vagyunk, hazaellenes törvényeket vetnek szemünkre, a mint ez a talában szokásuk, mert hogy ok az államot erősíteni, mi pedig szétrombolni akarjuk. Ezen utcai tamadásra már többször feleltünk. Mi persze nem kívánjuk magunknak az oly által institúcióit, a melyvel az egyiket előnyben részesítik, a másikat pedig a kulturális s politikai élet legprimívebb fötélételeit is megfosztják, de oly államt akarnak, a mely a mi garancsaink s vérték felhasználása mellett, meghagyja nekünk saját dolgunk fölött az önhatarozás s döntés szabadságát s jogát.

Szemünkre vetették, hogy a kamarilla szolgálatában állunk. Erre teljes erővel azt feleltük, hogy ebből már rég alaposan tájázódunk, s hogy magunkat többé megeseálni nem hagyjuk, a miből azonban nem következik, hogy más tábória partolnánk, a mely hasonlóképp gyilkos kőfejtést meghusítja. Szemünkre hanyatlik, hogy azzal, mert re soluciónkban a kormány egyházpolitikai programja ellen nyilatkozunk, a klerikális opozitio aramlatában állunk s merő ellenzéki viselkedésből csak ennek törekveit segítjük elő. Ez is hazugság. Mi saját iniciatívánkból lépünk fel, saját érdekünkben. Avval persze vessen számot kiki, barát s ellenség, hogy mi a feltalalt egyház-politikai kérdésekben nem állunk s állani nem fogunk a modern liberalizmus állapontján, mert ez a mi nemzetiségünkre nevez veszedé me volna s tesszük ezt dacára annak, hogy reakcionális törekveiket tulajdonítanak nekünk. Hiába, mi már úgy fogjuk fel a dolgokat, hogy a liberalizmus nem abban van, hogy megzaklatásának mind ama kötelek, a melyek a mi népünk szellemi életét összekötik az egyház tanításával, intencióival, vagy éppen csak alakításával. S hisszük, hogy e tekintetben jobban fogjuk fel nemzetiségünk gondolkodását és szükségleteit, mint más valaki. S végül, senkinek sincs szabaddalmi joga a liberalizmus egyedül helyes felfogására.

Együtt általánoságban. A kormány egyházpolitikai programja azonban hatalmas összefüggésben van nemzetiségünk politikai helyzetével. Ezen program párhuzam szepítés nélkül s határozott hangsúlyval hirdetik, hogy ezzel a mostani állami életnek erősöbünie kell, valamennyi a nem magyar nemzetiség ellen irányzott szellemiséggel. Volt már elég alkalommal magunk karán oklúni, s azért senki se tartson minket oly gyermekesnek, hogy mi ama programot sajátunkka tehetők, annyi bizalommal nem lehetnek vele szemben azok sem, akik tan más körülmények között egyet-mást elismerni tudnának.

Ama program ellen való ellenkezésünknek tehát politikai okai is vannak. Valóban testileg és szellemileg teljesen vakoknak és süketeknek kellene lennünk, hogy észre ne vennők, miszerint az államhatalomnak a mai formák s mostani szellemben való megerősödése csak a magyar chauvinizmus megerősödése volna s így további alábasza a nem magyar

nemzetiségek életének. Már eddig is összezavarta a magyariságot szellemi életünk föforrásait, meg van nyomorítva, magyarosítva az iskola s az adminisztráció, meg van magyarosítva az igazságszolgáltatás; az egyházpolitika megvalósítása karosan nyúlma bele a socialis, erkölcsi és családi életünkbe. Tudjuk, hogy az egyházi közegek is sok tekintetben eléggé keserű pillukat nyújtanak nekünk; tudjuk, hogy nagybözreszt azok is a magyarosítás báiványának hódolnak, de hogy ilyen amentátumok valjanak törvénye úgy világi mint egyházi hatóságaink számára, ez ellen erőlesen tiltakozunk s ez célja nyilvános gyűléseinknek is.

Nyilván felejtük ki magunkat s e szerint kell cselekednünk is, nem pedig ökölbe szorítani kezünket zsebünkben, avagy meleg kucokban morogni, mert csak a nyilvános életben való erőfeszítéssel neelösödünk meg, felrazzuk a népet a lomha nyugalmából s fellekiesítjük a közműveltség s egyházpolitikai ügyekért. Ellenességünk gyengének folytonos szemlése által csak ezeknek segítünk, saját érdekeinket pedig aláássuk. Tehát bátran, előre!

Mind ezekből sokat okultunk. Bizonyos, hogy a nemzeti igazság s büjtogatás törvszerien s megszakítás nélkül folyik általában mind az ellen, a mi magyar, a mi a magyar állameszme erősöbülése s a haza fölírágására vezetne. Nem az a kérdés többé, vajjon a megakötött, vagy csak akotandó törvénynek biztosítják-e a haza polgarainak nyugalmát, jöletét, — de ellenkezőleg abban kulminál minden: rossz mindez már csak azért is, mert magyar! Mindenesetre a magyarságunk is tenni kell valamin s nem szabad megengedni, hogy a lelkisemellenül hintet konkoly kikeljen. Mert nem hiába tarja a latin közmondás: Columiare audacter semper haeret aliquid. — ragalmazunk bátran, ez mindig használ valamit.

A Turóc-i vicé.

Az ember élete oly isteni adomány, a melyet visszaadni, ha az tőle elvetett, soha sem lehet senkinek a világon. Az egészség a legrágább kincs a melyet legfőbb kötelessége, nemcsak az embernek magának, hanem humanizmusból másnak is megőrizni, védeni. A mai kor igyekszik is az ember egészségét, életét tőle kitelhetőleg lépten-nyomon megőrizni, megtartani, olyaanyira, hogy p. o. ez évi február utolsó hetében a budapesti büntető törvényszék Winkl r István bányatulajdonost — mivel telkén egy 12 éves fiú beleesett egy mély gödörbe e ott haalat is lelte, s mert kötelessége lett volna a gödröt körkéríteni vagy más módon elejét venni a szerencsétlenségnek — felelv foghazra íteite.

A magas kormány a közegészségügyet országosan akarja rendezni, s hisszük is, hogy az szigorúbb rendeletekkel, de főképp ezen rendeletek végrehajtásának szigorú ellenőrzésével sikerülni is fog. A kormány megőziasából dr. Osvath Albert orvos által írt „A jó egészség“ című könyv, kell, hogy látható eredményt mutasson fel, ha a benne előforduló elvek s igazságok szerint fogják magukat tartani a haza polgarai s minden betegségnél az abban ajánlott utasításokat fogják követni.

De mit ok az embernek minden rosztól való óvakodása, ha utazása közben varatlanul oly helyzet jön, hogy legjobban edzett egészséget is, könnyen veszély fenyegetheti. Az ember olyan időben, midőn a hó olvad leghamarább szerezhet betegséget, a mi nem is róható föl büniül neki, hanem másnak, a ki az utakról nem gondoskodik. A ki akar, meggyőződhetik, hogy Ivankafofalu a hó olvadások alkalmával Tót Prónától s tovább nyugatra lett

hányszor hat, esetleg nyolc ifjú számára tervezük intézetünket, hogy így minden egyes hat-hat, avagy nyolc-nyolc tanulóból álló csoportnak legyen egy, a folyosóra nyíló nappali, illetve dolgozó termén kívül egy jobbra és egy balra nyíló háló, illetve pihenő szobája, a melyek három-három, esetleg pedig négy-négy egyén számára volnának berendezendők.

Az ifjúság ezen száz tanuló befogadására tervezett lakosztályán kívül gondoskodni kell az épületben könnytári helyiségről egy-két olvasóteremről, hangszeresek fölserelendő szobákról, egy-két kisebb fogadóteremről, felügyelői lakásról, szolgáló lakásáról, fürdőszobákról, ruhaneműek, tüzelőanyag raktárainál szolgáló és más egyéb nélkülözhetlen helyiségekről.

A »Magyarországi tanítók hazának« ezen része a nagy szűnőd alatt, a midőn az ifjúság a fővárosból eltávozik, néhány héten át arra is föl volna használható, hogy a fővárosba siető vidéki néptanítóknak és tanároknak olcsó pénzért néhány napra szállásul szolgáljon.

A »Magyarországi tanítók hazának« másik, az előbbtől teljesen elkülönített és külön bejárattal ellátandó részében az országos tanítói egyesületek és a velünk egy fedély alá vonulni kész fővárosi tanító-egyesületek számára berendezendő irodai helyiségekben kívül, kell egy nagyobb, közös tanítói könyvtári helyiségről, egy kisebb és nagyobb, körülbelül 300 egyénről számitott tanácskozó teremről, egy háznagy, egy házmesteri lakásról, továbbá egy olyan vendéglői helyiségeket magába foglaló nagyobb lakosztályról gondoskodnunk, a melyben a vendéglős az intézetben eihelyezett ifjaknak, megszabott olcsó áron, rendszeres élelmezést adjon és a kartsárak által rendezendő összejövetelek és estélyek alkalmával etkezésről gondoskodik.

Ezekben vázolunk volna annak az épületnek a berendezését, a mely a »Magyarországi tanítók Ferenz József-háza« nevet viselné.

A fentebbiekben vázoltuk, milyennek kell lenni a magyarországi Tanítók Hazának; s hogy ilyen legyen, a hazai tanítóságtól függ első sorban. Ha mindegyikünk megteszi kötelességét, ha kiki beküldi a maga fillerjét a »Tanítók Háza« felépítéséhez szükséges tőke gyarapítására, ha másokat is hasonló eszelekedetre buzdítunk s minden magyar néptanító felhasználja összeköttetését, befolyását arra, hogy a »Tanítók Háza« ügyének a művelt társadalmat is megnyerje, adományokat s alapítókat gyűj: Magyarországi ezeréves fennállásának jubileumát azaz ünnepejlük meg, hogy maradádon emléket állítunk, mely a magyar néptanító dicsőségét s nagy feladatát évszázadokon keresztül. Rajta tehát, szeretett pályatársaink, szeretett testvéreink, lassunk szerényen a nagy munkához! s ne nyugodjunk, míg célhoz nem jutottunk. Isten áldása legyen szent törekvésünkön és óhajtott siker koronázza azt!

Budapest, 1893. március 13.

Az »Erdős-álap orsz. tanítói egyesülete« nevében:

Lakits Vendel,
titkár.

Péterfi Sándor,
elnök.

St. Ayoli vicome. Fogadja hódolatomat és örök hálam kifejezést.

A gavalier ezután néhány frazzissal ajánlotta magát és tavozoni akart, de baj, Durandnál volt az ajtó kulcsa.

— Most Viktorin volt az aggodás sora.

— Uram, ön tonkre tesz, kiáltotta vigasztalhatatlanul. Ferjem nindjárt itt les; azt hiszi, hogy ön fel van akaszva. A rendőrbiztoshoz sietett.

— Ej, szóit St.-Ayoli ur hídvegrrel, az én jelenlétben nincs semmi illetem.

— Ah, zokogott Durandé, az én uram valóóság tigris. Azt fogja hinni, hogy ön esellel cemeszpete be gát hoztam.

A vicome rövid gondolkozás után azt felelte:

— Akkor hat meg kell engednie, hogy folytassam az kaszított ember szerepét és az ön agyába feküdjem.

— Soha!

— Ha ferje hazajön, legyen szives és frotirozozzon teljes erővel, aztan lehessen szájamba, orromba.

— De ez rettenetes!

— Nem lehet kikerülni.

— És azután?

— Majd felszólom, magyaránza meg ferje urának, hogyan jutottam ide, hogy ön levagta az akasztott embert és elreie keltette.

— De mikor határozottan megiltotta.

— Semmi lelki furdalás se legyen e tekintetben.

St. Ayoli vicome az onkenyetlen fogszág idejét arra hasznáta fel, hogy halas ezelméről a leghevesebben biztosítsa szep megmentőjét, és bevassza abba a sebészeti praxissba, melylyel az akasztottakat apoják.

Hogy a dolog mivel valószínűnek lássék, a vicome leveite gallerját és a nagyagsának saját jói apolt körmeivel piroz savot kellett a nyaka a karmolnia.

Az oktatás alatt St. Ayoli ebészlete, hogy a felső emeleten egy varatlanul hazaérkezett ferj lepte meg és

ő azért avette magát az erkély vaskorlátján; azon függött kétségbeesetten, mert karjának ereje már fogytán volt.

A lépésön közelgő léptek zaja szakította meg a bizalmas beszélgetést.

— Ide! Ide! biztos ur, szólt Durand. Még bizonyára meleg a teste.

— Boldogtalan, kiált Durand, midőn felszakítva az ajtot, megpillantja néjét, ki a felig ruhatlan vicome föle hajolva, nagyban erőlködött, hogy legezésre bírja.

— Segitség! Segitség! kiátzozza Viktorin, épenességel nem törődve ferje dühével.

És a nélkül, hogy felelt volna Durand faggatására, élenken beszélt el a biztosnak a történetek, úgy a mint ő — kigondolta.

— Uram, szólt a törvényszéki küldött, megvetőleg tekintve a ferje, neje okosabban jart el, mint ön.

Majd Viktorinhoz fordult és szerencsét kívánt a lelekjelenlétéhez, melyet a szomorú ügyben tanusított.

— Majd megteszem jelentésemet asszonyom, szólt és ön megkapja az életmódot aranyermét; pillanatig sem kételkedem benne.

Durand tökéletesen kétségbeesett.

A vicome ki igen természetlően játszott a szerepét, mintha lassanként terne magához, belevegylt a tarsalgásba és legmelegebben ajánlotta Durandéat a rendőrszisznek.

— Uram, kérlete Durand a vicomeot; szerénytelenségnek venné-e, ha megkernem, hol a kötel melyet használt?

Viktorin elsápadt.

De St. Ayoli nem egyikőnyőn jött zavarba. Percig sem habozva megmutatta bőr nadragtartójét, melyet rendszeren viselt, melyet azonban a sebészeti műtét megkönnyítése végett levettett volt.

Durand tiszteletteljesen fölemlte.

— Megengedne hogy megtartsam?

— Oh, legnagyobb örömmel, felelt a vicome.

— Mindezek után, gondolta Durand, talán nem is szükséges, hogy az hiető meghalt legyen; elég ha fogott.

Néhány perccel később St. Ayoli ajánlotta magát, kerve Durand urat, hogy ne haragudjék rea a törtentek miatt. Ezzáltal felajánlotta teljes befolyását és korlátlan sziveséget.

Durand ur nem utkolta, hogy szeretne irodafőnök lenni.

— Tekintse magát e pillanattól fogva kinevezettnek, szólt a vicome.

És tenyeg Durand ur néhány ora múlva megkapta, a mit akart; elnyerte a rég óhajtott hivatalt.

A talizman, bar sohasem függött rajta más, mint nadrag, mégis büverejének mutatkozott. Minden rózsassa lett Durand ur életében. St. Ayoli ur egyengette az útját, a kinek jelentékeny összeköttetések voltak és ki mindenkor szives haladatossággal viseltette szöke megmentője iránt, ki oly hamar lefogja az élesztes módját, Durand irodafőnök lett és megkapta a becsületrend lovagkeresztjét.

Minden vallalása sikerült és egész lénye megváltozott. Az embergyulólóbból szerencsésfe lett. De, dicseretere legyen mondva, jötevojenek nadragtartóját erkélye gyanant örizte.

Egy Ostendében töltött nyári egészen elfeledtette vele előbbi balszerencséjét.

Ujja éledt.

Csak néha esett meg vele, hogy azt almodta, mintha, a talizmanon önmagát akasztotta volna föl, a mi rendszeren nagy derűtségre hangolta a feleségét.

zarva. s e miatt a forgalom is szünetelni volt kénytelen, mert itt a hídon túli Dvorec falu felé kiöntött a Turóc vize s az ottani rétek jó személtetésű eszközzé váltak a tenger meggyarazatahoz. Az országot egyik része szintén víz alatt állott olyannyira, hogy Isten kísértés lett volna erre gyalog vagy szekeren menni s ép e miatt a pósta is Moskócznak, Abrahamfalunak volt kénytelen kerülni, nehogy esetleg vele szerencsétlenül törjenék.

Az igaz, hogy ez a kellemetlenség rendszeresen nem tart sokáig s nem is rohátó fel mulasztástul senkinek. Nem is hozzuk ezt fel azért, hogy talán valakinek hibáját, mulasztását ostorozni akarnók, csak is abból az okból, hogy ezen anomáliának vége vettesék. Ha eddig a lakosság hallgatott, maga z oka, a néma gyermeknek anyja sem érti szavát.

Ezen baj szerény véleményünk szerint megszűnne, ha az országát ezen rétek a mennyire kívántatik feltöltetnék, (de nem csak homokkal, kavicsokkal, hanem előbb kőalappal s arra kavics s végre homokkal), ott pedig hol az országát legmélyebb egy hid állítanék fel. A Dvorec felé kiöntött víz erre felüllyást találva, mivel gátat emelni Dvorec mellett abból a szempontból nem volna jó, hogy nyarón a kiöntött víz a réteket megöntözze, de ha az megfelelő volt volna, úgy nem bannók, ha ez is megtörténne.

Végül vagyunk batrak meg azt is megjegyezni, hogy a minden évben történni szokott kiöntések s így az okozott károk kevesebbséget nagyon is előmozdítaná a Turóc vízének egy kis szabályozása, mivel a tulajdonképeni meder nagyon is be van hordva s e miatt a Turóc vize kiönteni kénytelen. Umas.

HÍREINK.

— **Eljegyzés.** Galsai Kovács Ötön jogtudor, 29-évesi kir. törvényzeget jegyző és es. es. kir. tart. hadnagy e hó 2-án váltott jegyet Vagyon Lucka kisasszonnyal, házifalvi Vagyon István és neje, nagyrakói és kelemenfalvi Rátovszky Sarolta, keves leányval. M. is szívesül udvozoljuk az ifjú pár!

— **Tűz.** Április hó 5-én éjjeli 11 órakor tűz lárma és a tűzoltók kürtzavara verte fel Marton lakosait az első alomból. A tűz a Gallo-féle csarból tütt ki, s az elég erős éjszakai szél nyomására airt gyorsan terjedt el a szomszédok, egymással csaknem öszezötökötésben levő csűrökre, míg végre a Mittelmann-féle csűr is felélesztve, tűzoltónk a további terjedésnek nagy erőfeszítés mellett utját vágta. Majdnem egyidőben, kevesse az első csűr lángba borulása után, a katolikus plébánia kertje mellett levő csűr is kigyulladt, melyről aztán továbbterjedt a szomszédos csűrre, sőt meg két ház is lángot kapott. Különösen tűnik fel, hogy midőn az első tűzteleplő a szél delnyugati irányban vitte az üszköt, kigyulladt a majdnem délkeleti irányban levő s az első tűzteleplőt mintegy ezer lépésre levő csűr, míg a közbeeső csűrök és házak nem fogták üszköt. Szerencse, hogy mérsékelt gyorsságú szél folyt mert különben Marton a tűz évi előtti szomorú sorsa jón tűnt volna. Szerencse továbbá, hogy tűzoltónk segítségével a hajódnoki tűzoltók elég jókor érkeztek meg s tapintatos vezetés mellett a tűzet meglehetősen lokalizáltak addig, míg a bűszkeskai, kostányi és priepokai tűzoltók segítségével a pusztai elem elnyomatott. Eismérés illeti a helybeli kereskedelmi iskola tanulóit is, kik ez alkalommal is nagy segítségére voltak a tűzoltósnak. Egezből véve leeggett 8 csűr, 2 magtár és 2 lakóház.

— **A főorvos** Martonban március hó 28-án tartott meg, melinek eredménye az lett, hogy a hádszerhegzi: végleges ajánlással 8, beosztás fenntartása mellett 59; a honvédszerhegzi 2, és mint önkéntes 2 ember soroztatott be a közös hadseregbe. Továbbá a portartóknak 13 ember osztattat be különféle címeken, tehát összesen 84 hadköteles került a jara-ból fegyver alá.

— **Veszpremy Jónó** és a F. M. K. E. szolgálatában álló szintarspánia, husvét napján kezdette meg előadásait Selmechanyán, telt haz előtt. Elsőnek adatott a »Bibor és gyszár«, hettefn a »Próbaházasság«.

— **Mergőzés karbohidattal.** Nemeszón Klein Karolin karbohidattal való mergezésnek esett áldozatul. A szerencsétlen veget őri leányt nővére mergézte meg merő tevedésből, oly módon, hogy a számára előírt orvosság helyett, az orvosságot üvegek felcserelesre folytán karból itatott vele. A beteg leány másfél óra után kimozdult iszkenyedett.

— **Lopás.** Március hó 23-án Benic községben, Danko Franciska zart kamrája felbörtet s onnan 16 réti 50 kr. értékű ruháneműt elvittet. A tettest ezen doreink par napi utánarás után kezre kerrtek, s ez nem volt mas, mint Lúcko Andras egyjany, a ki igaz egy éve, hogy a Ipotvári fegyházió házakért. Ugyanazon éjje Lúcko meg mas két kamrát is felbört, de csak egyikőit volt mit elvinnie. Az eltulvajt hol mik egy része megkerült, deek esendoreink azonban már a többinek is nyomán vannak.

— **A Perl és társa cég** zsolnai gépműhelye a múlt heten Vag-Szerede közöttött át. A szép leendőlet vett üzlet zsolnai erületnek, részben kényesárségből adta fel zsolnai műhelyét, miután a gyár telephelye nagyobbíthatasához már mulhatatlan szükségessé mutatkozott területet nem kapta meg a városól. A cég, Szereden egy nagyobbüzemi gépgyártó vasáról, a melyt a zsolnai berendezéssel bővítve, egyelőre száz munkás számára rendez be. A Perl és társa cég gyármanya par év alatt nagy mértékben terjedtek el nem csak a Felvidéken, hanem az Alkoldon is, és így a mennyire sajnáljuk, hogy vidékünkön elköltözött a nevezett cég, épp úgy örülünk annak, hogy a magyar gyárpár, a magyar ember szakértelme és szorgalma

olytan nélkülözhetővé teszi a cseh és morva hasonló gyármanyakat, és hogy a tómerdek pénz, mit eddigie a külföldre küldöttünk, ezutan mindinkább hazai iparunk és munkásaink zsebébe kerül.

— **Felvilágosítás.** Lapunk folyó évi 14-ik számban közöltük, hogy március 19-én a mossói erdőben vaddisznóra tartatvan vadászta, a kutyaq egy szarvast a nagycsepényi ligetbe szorították, hol azt az odaváló erdőkerülő elejtette. Ezen közleményünk neve az alábbi felvilágosítást kapttuk, mit készséggel teszünk közbe: »A mossói erdőalomban az 1883. évi vadászatról szolo XX. törvényeieik intézkedéseit szorosan megszoztuk tartani, annak folytán ezen törvény 9. §. foglalt titalom értelmében február hó 1-étől augusztus hó 15-ig kutyákkal nem vadászunk mért is azt az állitást, hogy ez alkalommal kutyákkal vadászttunk, vissza kell utastanunk. Azon teny pedig, hogy a velünk szomszédos vadászterületek tulajdonosai vagy berloi ezen törvény intézkedéseit be nem tartják és a hatóságok ezen törvényeskedéseket megütrik, elég sajnos körülmény, de nekünk bűnül fel nem róható.« Mossó, 1893. április hó 4-én, Dittert Gyula, uradalmi főérdező.

— **Szenvedélyes vasári tolvaj.** Lopási ügyességének fényes tanúságát mutatta be Feja Zuzsanna, nagyrakói illetőségű nő, a március hó 30-án megtartott mártóni kirakói vasár alkalmából. Ugyanis nevezett nő a legnagyobb ügyességgel tolvajolt el Kosia Ignac mossóielakos karara egy drb. 5 réti értékű posztó-kabátot. Lehociky Janos szent-andrási kereskedő karara 5 drb. kendőt, Aicher mártóni lakos karara egy drb. posztót továbbá meg nehány drb. kendőt egy fel n m talai tulajdonos karara. A tolvajt nem munkálata közben, hanem csak később, a teimerült gyant alapján csíptek el s ekkor találtak meg nála a teny emittett tárgyakat. A tettest a nála talált nehány drb. kendővel együtt a esendörzse átszolgálatta a helybeli bíróságnak.

— **Nemzeti politika a felvidéken.** Ily című füzet hagyta el a napokban a sajtót a műnek szerzője Dr. Kosztensky Géza, a felvidéki viszonyoknak alapos ismerője és egy egyelőre csak ama vel megnyúnk adhatunk kifejezést, hogy a felvidéki viszonyok iránt érdeklődő közbönség sok olyan dolgot fog feltalálni benne, melyek Grünvald Béla rópnára óta burjánzottak fel. Leközlebb bővebben fogunk ismertetni a füzet tartalmát, esetleg egyes fontosabb részleteket fogunk mutatni olvasó közönségünknek. A esomán kallított füzet Singer és Wolfner kiadásában jelent meg, megrendelhető Budapestben a kiadóknál, vagy bármely vidéki könyvkereskedésben.

— **A ruttkai vörös kereszt-egylet** folyó hó 1-én szép jelet adta nemes emberbaráti szereteten alapuló hitvasának. E napon teljesen felruházott 12 iskolás gyermeket, és pedig hat fiú- és hat leánygyermeket. A ruhádarabok késztette Schwöder Alice és Mártha úrhölgyek tejesítették, az egylet érdemes elnökeinek, Schwöder Emil urnak kedves leányai. Fogadják a köz ügy teren kifejtett példaadó működésükert esmerésünket.

— **Arvamegyében** a szarvasmarha-főmennyt a ragados tüdővész nagyon megapasztotta. Vannak községek, mint például Zúorec, Usztye, Trstena stb., a hol a marhaállományok csak fele maradt meg. E körülmény folytán sok család háttartása meg van zavarva, amennyiben a tej, a gazdaságiok ezen fölelmi szere elvonatott; hasonlóképpen megzari a marhaállomány apadását a haszongazdaság is. A gazdák most kénytelenek a vonó-marhakat Gálciából bezerzeni.

— **Ezredéves kiállítás.** A kiállítás területén egyesek által létesítendő pavilonok és egyéb épületek s kétféle üdög már most éleik az érdeklődés, Marthy József a kiállítás terület végleges ngállapítása előtt a kiállítás főépületeken kívül a ma-épületek és pavilonokra neveze is kellő tájékozással kell bírnia a kiállítás országos bizottságnak, az igazgatóság felkéri mindazon tartsuatoakat, testuleteket, cégeket és magánsókat, kik és a melyek a kiállítás céljaira szolgáló pavilonokat és egyéb épületezéseket, úgy nem különben kávéházakat, vendéglőket és ételleket terveznek, hogy ebből származókat az épület rendeltetésének és alapterületének megfelelőesével a kiállítás igazgatóságával, folyó évi március hó 30-ig, közölni sziveskedjenek.

Közgazdaság.

Az első magyar ált. biztosító tásaság m. hó 24-én d. u. tartotta meg rendes évi közgyűlést Csekonics Endre gr. előnlöke alatt. Felolvastatik az igazgatóság évi jelentése, mely örömmel konstatalja a kedvező eredményt. A tisztozásti díjbevételek majdnem 5 millió frutakra tettek s 159.825 f. tal haladt túli a tavalyit. A mérleg zamban kitüntetett 238.074 frutai arfovalkülönbözötti nyereséget az igazgatóság a nyereségmértékhez esotlatolnani indítványozza, anélk is inkább, mivel ma újabb 418.973 frutai arfovalmértékű mutatózik az intezet javára. A nyereségmérték és dotacioval elérte a részvenytöke összegét, a 3 millió forintot. Az őszes tartalékok, a tisztozások nyugdíjalapjait együtt, meghaladja a 23 millió s így a jelen évből 2 millióval nagyobb az emelkedés. A kimutatott 940.011 frt tisztánnyereségből az eláthoz osítottak nyereséghozzáll. 12.996 frt az eláthoz osítottak nyereséghozzáll. 93.939 forintot oszttanak ki az alapszabályozott egyéb dotaciozt esotlatnak s az alapszabályozott egyéb dotaciozt uton fönnmarad 601.077 frutól 6.000.000 frutot a részvenytökeknél 200 frutot osztalekuk loagnak kifizetni, a többit új számlára vizik át. A feljegyzett bizottság jelentése alapján a főmentvény megadták. Ezutan elfogadták az intezeti nyugdíjszabályzatot s végül az igazgató-választmányban megütrült két helyre Teleszky Istvánt és Balavay Burchardt Konradot választották meg.

Magyar kinos cím alatt hozott forgalomba Agnelli Josef, Nyitra megye Csári (via Sasvár), plébános egy olyan burgonya fajtát, mely úgy termőshozam, mint kitűnő minőség tekintetében, az őszes eddigi burgonya fajtákkal felülmúlja. Termőshozama barmolatos; 1 métermáza mag 40—50 métermáza termést is ad. A múlt évben az ország 80 gazdaságából gyűjtött adatok szerint átlagosan, belevetve a legrozsbab futóhomokot is 107.50 métermáza adott holdan int 20 1/2% kényenítő tartalommal. Külfödre már éveikkel ezélt kezdett szállítani Agnelli, s Német- és Franciaországból most is annyi megrendelést kap, hogy nem győző azoknak eleget tenni. Nevezetes e burgonya arról is, hogy nem rothad, illetve, hogy az u. n. burgonyarothadás nevű betegséggel nagy mértékben ellenáll, s hogy úgy asztali, mint szeszgyári burgonyának a legjobb. Valóban kivánatos volna, hogy e burgonya menell jobban elterjedjen hazánkban is, mert burgonyaföldünk termését általa bizonyosan megkészszerézik. Megrendelhető Agnelli Josef plébánosnál, Csári via Sasvár Nyitra megye, hol 10 kgm ára 2 ft 20 kr., 1 métermáza ára 12 frt, csomagolással együtt.

Irodalom.

Jókai Mor regényei képes kiadásban. Egy magyar nabb. 2 füzet. Ezen általános rokonszenvvel találkozó vállalat második füzétét vettük kézhez. A nagyalku, testes füzet előlév diszszal van kiállítva s a nagy író ezen első díszkiadásával szemben most, az 50 éves róli jubileum küszöbén, a nemzet köréből visszatérhatatlannul kitűnő lelkesedés folytán oly általános érdeklődés mutatkozik, hogy mulasztást megjelentének el, ha e fényes díszmű egyes füzeteinek megjelenéséről számot nem adnánk. A második füzet a 33—80. lapig terjed, s hat művésziel kivitelű szövegképpel van díszítve. A szövegképek minden fejezet végén és elején találhatók; a záróképek kisebbek, a kezdők már na-yobbak; az alakok művésziel és korhű rajzai mindketl fajtánál egyenlően meglepők. A harmadik füzethen, mint értesülünk, egy szines aquarellképet várhatnak ismét az előfizetők. Jókai regényei képes díszkiadása minden könyvkereskedésben megrendelhető. Előfizetés 10 füzetre 4 frtál legelzserűben az Athenaeum könyvkiadóhatalához (Budapest, Ferenciek-tere 3.) címezhető, mely az első füzetet kívánatra ingyen megküntésre küldti.

— **Az Athenaeum illusztralt magyar irodalomtörténete.** Az utóbbi két évtizedben orvendetesen föllendült a magyar irodalomtörténet művelése; nagy számmal jelentek meg különböző korokról és írókról szolo tanulmányok, monografiák, sőt az egész anyagot felölelő rendszeres munkák. Csakhogy ezek tisztán iskola használatra, amazok pedig legnagyobbrészt a szakemberek számára készülték. Olyan nagyobb munka, mely a kutatások eredményeit összevontva s a kiválóbb irodalmi irányokat és írókat megvilágítottán keretben a nagy közönség által is élvezhető előadásban adná, még eddig hiányozott. De hiánya régóta és nagyon érezhető volt. Ezen a hiányon fog segíteni az a díszmunka, melyet az irod. és művelődéstört. legkiválóbb szakértőnek közreműködésével Beöthy Zsolt, a nagyhrű aestheticus szerkeszt, s melynek első füzete most jelent meg. Bevezető cikke az az értekezés, melyet maga a főszerkesztő a Kisfaludy-társaság egyik téli estéjén olvasott fel. A 2-ik a magyarok őskoráról, a neprajzi és régészeti legújabb eredmények felhasználásával, a 3-ik a magyar ny. eredetéről, a 4-ik a pogányok költészetéről szol. A füzet egyszerűsmerind valóságos remeke a nyomdai kiállításnak; a nagyszamu szöveg illusztráció kívül gyönyörű, a közepi iróbarátot ábrázoló s 8 szíben pompázó első titalek; a műmellekletek közt igen sikerült a Cwittinger könyvnevezéssommasa s a Halotti Beszédnek olyan szines fölvetéle, melyhez hasonló hű masolatot eddig a technikai eszközök fejletlensége miatt nem is lehetett volna készíteni. A könyvet a magyar irodalomtörténet kiváló munkásainak egy nagyobb társasága írja. Így egyfőfél minden egyes cikk oly szakember tollából kerülven, kinek sajátlagos tanulmányai körében esik az illető tárgy; megbízhatóság és alaposag tekintetében a vállalat készületek az a módja a legnyugodt biztozástokat nyújtja. Másfelől, kiváló írók közreműködése által, a munka érdekes és becses emleke lesz irodalomtörténetünk jelen állásának. A munka gazdag és díszes illusztrációkkal jelenik meg; külön, részint szines képekkel és a szövegbe nyomott rajzokkal Miniatúrák és kódexlapok, cím-rajzok, régi nyomtatványok és illusztrációk, karikatok és alirások masolatainak, arcképeknek s az irodalomtörténet tekintetében emlékezetes tafjak és epületek rajzainak gazdag, hű és művésziel kivitelű sora fogja díszl em. A mű munkatársai: Alexander Bernst, Angyal David, Bados Ferenc (egy-észt más segédszerkesztők), Balágyi Géza, Bayer Josef, Banaos Josef, Erdősi Pál, Frankóti Vimos, Gyulai Pál, Hida Adólf, Haraszi Gyula, Hegedus István, Horváth Csyll, Inra Sándor, Janos Benedek, Kardos Aloet, Kelemen Béla, Lény Gyula, Marcali Henrik, Négyszay László, Peterfy Jeny, Puluszky Ferenc, Radó Antal, Rikoa Jeny, Rethy László, Riedl Frigyes, Sebosteny Gyula, Sebosteny Gyula (dr), Simonyi Zsigmond, Szasz Karoly, Szechi Karoly, Szilady Aron, Szilagy Sándor, Sily Kalman, Sinyányei Josef (dr), Takacs Sándor, Vadnai Karoly, Váczy János, Zichy Antal. A mű az Athenaeum irodalmi társulat kiadásában jelenik meg, mely irodalmunkat csak a közömlömben is jelenesen szerkesztett Kézli Lexikonival, Petöfi összes műveinek első ösziadásával, számos díszmunkával és újmag irattal gazdagította, és a múlt napokban Jókai képi kiadásával, most pedig a Képes irodalomtörténettel kész gazdagitán. Mindzsen vállalatok közönségünk meleg partfogására ajánljuk.

Lapszemle.

A „Národnie Noviny“ f. é. 38-ik számában a következőket olvassuk:

A mi nyilvános enunciacióink önmagából női, természetes kifolyása sem igeretekkel, sem fenyegetéssel, sem esélással meg nem zavart nemzetiségünk gondolkodásának. Önmagától értődik, hogy mi nálunk nyilvános nemzeti mozgalom, melynek elenségeink más indító okot ne tulajdonítanak és tisztá törvényeinket ne gyanusítanak, nem vehetjük. Er köcsög romlottak lévén, nem képesek vakultságukban nálunk sem valami jobbat, nemesebbet látni.

A kormány egyház-politikai programját ok ügyvezetett liberális szempontból melegelik! nekünk a kik ellene vagyunk, hazaellenes törvényeket vetnek szemünkre, a mint ez a talában szokásuk, mert hogy ok az államot erősíteni, mi pedig szétrombolni akarjuk. Ezen utcai támadásra már többször feleltünk. Mi persze nem kívánjuk magunknak az oly állam institúcióit, a melyvel az egyiket előnyben részesítik, a másikat pedig a kulturális s politikai élet legprimívitebb föltelelőit is megfosztják, de oly államot akarunk, a mely a mi garasaink s vértük felhasználása mellett, meghagyja nekünk saját dolgaink fölött az önhatározás s döntés szabadságát s jogát.

Szemünkre vetették, hogy a kamarilla szolgálatában állunk. Erre teljes erővel az feleltük, hogy ebből már rég alaposan kijozanodtunk, s hogy magunkat többé megcsalni nem hagyjuk, a miből azonban nem következik, hogy más taborbá partolnánk, a mely hasonlóképp gyilkos kézzel semmizti jogainkat s nemzetiségünk szellemi kifejlesztését meg-husztja. Szemünkre hanyatlik, hogy azzal, mert re-soluciónkban a kormány egyház-politikai programja ellen nyilatkozunk, a klerikális opozíció aramlatában állunk s merő ellenzéki viselkedésből csak ennek törekvésit segítjük elő. Ez is hazugság. Mi saját iniciatívánkból lépünk fel, saját érdeklünkben. Avval persze vessen számot neki, barát s ellenség, hogy mi a feltalált egyház-politikai kérdésekben nem állunk s állani nem fogunk a modern liberalizmus állapontján, mert ez a mi nemzetiségünkre nézve veszedé me volna s tesszük ezt dacára annak, hogy reakcionális törekvéseket tulajdonítanak nekünk. Hiába, mi már úgy fogjuk fel a dolgokat, hogy a liberalizmus nem abban van, a mely megcsalásnak mind ama kötelek, a melyek a mi népünk szellemi életet összekötik az egyház tanításával, intencióval, vagy éppen csak alakisaival. S hiszük, hogy e tekintetben jobban fogjuk fel nemzetiségünk gondolkodását és szükségleteit, mint más valaki. S végül, senkinek sincs szabadalmi joga a liberalizmus egyedüli helyes felfogására.

Enyit általánosságban. A kormány egyház-politikai programja azonban hatalmas összefüggésben van nemzetiségünk politikai helyzetével. Ezen program párhívei szépités nélkül s határozott hangsúlyval hirdetik, hogy ezzel a mostani állami életnek erősíteni kell, valamennyi a nem magyar nemzetiség ellen irányzott szennyeséggel. Volt már elég alkalom magunk káran okolni, s azért senki se tartson minket oly gyermekesnek, hogy a mi ama programot sajátunkká tehetnők, annyival bizalommal nem lehetnek vele szemben azok sem, akik tán más körülmények között egyet-mást elismerni tudnának.

Ama program ellen való ellenkezésünknek tehát politikai okai is vannak. Valóban testileg és szellemileg teljesen vakoknak és süketeknek kellene lennünk, hogy észre ne vennők, miszerint az állam-hatalomnak a mai formák s mostani szellemben való megerősödése csak a magyar chauvinizmus megerősödése volna s így további aláasása a nem magyar

nemzetiségek életének. Már eddig is összezavarta a magyarisáok szellemi életünk föforrásait, meg van nyomorítva, magyarosítva az iskola s az adminisztráció, meg van magyarosítva az igazságszolgáltatás; az egyházpolitika megvalósítása karosan nyilván bele socialis, erkölcsi és családi életünkbe. Tudjuk, hogy az egyházi közegek is sok tekintetben eléggé keserű pillanatok nyujtanak nekünk; tudjuk, hogy nagybörzést azok is a magyarosítás bályványának hódolnak, de hogy ilyen átmenetumok valjának törvénye úgy világi mint egyházi hatóságaink számára, ez ellen erőlesen tiltakozunk s ez célja nyilvános gyűléseinknek is.

Nyilván felejtük ki magunkat s e szerint kell cselekednünk is, nem pedig ökölbe szorítani kezünket zsebkünkben, avagy meleg kucobban morogni, mert csak a nyilvános életben való erőlyes fellépés acesolodunk meg, felrazzuk a népet a lomha nyugalmából s fellekiesítjük a köznemzetiségi s egyházpolitikai ügyekért. Ellenségeink egyenke folytonos szemlése által csak ezeknek segítünk, saját érdekeinket pedig aláassuk. Tehát bátran, előre!

Mindezekből sokat okulhatunk. Bizonyos, hogy a nemzetiségi igazgatás s bujtoztatás természetén s megszakítás nélkül folyik általában mind az elen, a mi magyar, a mi a magyar általanszeme erősödésére s a haza fűlragasztásra vezet. Nem az a kérdés többé, vajjon a megalkotott, vagy csak alkotandó törvények biztosítják-e a haza polgarainak nyugalmat, jöletet, — de ellenkezőleg abban kulminál minden: rossz mindez már csak azért is, mert magyar! Mindenesetre a magyarosítás is tenni kell valamit s nem szabad megengedni, hogy a lekirismáretlenül hintett konkoly kikeljen. Mert nem hiába tartja a latin közmondás: Columbarie audacter semper haeret aliquid. — ragalmazunk bátran, ez mindig használni valamit.

A Turóc vize.

Az ember élte oly isteni adomány, a melyet visszaadni, ha az töle elvetett, soha sem lehet senkinek a világon. Az egészség a legdrágább kincs a melyet legfőbb kötelessége, nemcsak az embernek magának, hanem humanizmusból másnak is megőrizni, védeni. A mai kor igyekszik is az ember egészségét, életét töle kitelhetőleg lepleten-nyomon megőrizni, megtartani, olyannyira, hogy p. o. ez évi február utolsó hetében a budapesti büntető törvény-szék Winkl r István bányatulajdonost — mivel telken egy 12 éves fiú beleesett egy mély gödörbe e ott haalat is lelte, s mert kötelessége lett volna a gödört körükeríteni vagy más módon elejét venni a szerencsétlenségnek — felelv foghazra íteite.

A magas kormány a közegészségügyet országosan akarja rendezni, s hiszük is, hogy az szigorúbb rendletekkel, de főképp ezen rendletek végrehajtásának szigorú ellenőrzésével sikerülni is fog. A kormány megújásából dr. Osvath Albert orvos által írt „A jó egészség“ című könyv, kell, hogy látható eredményt mutasson fel, ha a benne előforduló elvek s igazságok szerint fogják magukat tartani a haza polgarai s minden betegesügel az abban ajánlott utasításokat fogják követni.

De mit ér az embernek minden fosztól való óvakodása, ha utazása közben varatlanul oly hely-zetbe jön, hogy legjobban edzett egészséget is, könnyen veszély fenyegetheti. Az ember olyan időben, midőn a hó olvad leghamarább szerezhet beteges-gét, a mi nem is róható föl bünti neki, hanem másnak, a ki az utakra nem gondoskodik. A ki akar, meggyőződhetik, hogy Irvánköfalú a hó olvadások alkalmával Tot Prónától s tovább nyugatra az volt

— Megengedne hogy megtartsam?

— Oh, legnagyobb örömmel, felelt a vicomte.

— Mindezek után, gondolta Durand, talán nem is szuksge, hogy az ünető meghalt legyen; elég ha logott.

Néhány perccel később St. Ayoli ajánlotta magát, kerve Durand urat, hogy ne haragudjék rea a törtentek miatt. Ezzáltal felajánlotta teljes befolyását s korlátlan szivesseget.

Durand ur nem titkolta, hogy szeretne iradófnök lenni.

— Tekintse magát e pillanattól fogva kinevezettnek, szölt a vicomte.

És tenyeg Durand ur néhány ora múlva megkapta, a mit akart; elnyerte a rég óhajtott hivatalt.

A talizman, bar sohasem függött rajta mas, mint nadrag, mégis büverejünk mutatkozott. Minden rózsassa lett Durand ur életében. St. Ayoli ur egyengette az utját, a kinek jelentékeny összeköttetései voltak és ki mindenkor szives haladatlansággal viseltetett szöke megmentője irant, ki oly hamar telgiora az éleszes modját. Durand iradófnök lett és megkapta a becsületrend lovagkeresztjét.

Minden vállalta sikerült és egész lénye megváltozott. Az embergyulólöböl szerencsésfia lett. De, dicseretére legyen mondva, jötevéjének nadragtartóját ereklie gyanant örözte.

Egy Ostendében töltött nyar egészen elfeledtette vele előbbi balszerencsését.

— Ujja éledt.

Csak néha esett meg vele, hogy azt almodta, mintha, a talizmanon önmagát akasztotta volna föl, a mi rendesen nagy derűtségre hangolta a feleséget.

hányszor hat, esetleg nyolc ifjú számára tervezzük intézetünk, hogy így minden egyre hat-hat, avagy nyolc-nyolc tanulóból álló csoportnak legyen egy, a folyosóra nyíló nappali, illetve dolgozó termén kívül egy jobbra és egy balra nyíló háló, illetve pihenő szobája, a melyek három-három, esetleg pedig négy-négy egyén számára volnának berendezendők.

Az ifjúság ezen száz tanuló befogadására tervezett lakosztályán kívül gondoskodni kell az épületeiben könyvtári helyiségről egy-két olvasóteremről, hangszereket fölszerelendő szobákról, egy-két kisebb fogadóteremről, felügyelői lakásról, szolgák lakásáról, fürdőszobákról, ruhaneműk, tüzelőanyag raktáraiul szolgáló és más egyéb nélkülözhetlen helyiségekről.

A Magyarországi tanítók hazának* ezen része a nagy szünidő alatt, a midőn az ifjúság a fővárosból eltávozik, néhány héten át arra is föl volna használható, hogy a fővárosba siető vidéki néptanítóknak és tanároknak olcsó pénzért néhány napra szállásul szolgáljon.

A Magyarországi tanítók hazának* másik, az előbbiél teljesen elkülönített és külön bejáratúval ellátandó részében az országos tanítói egyesületek és a velünk egy fedély alá vonulni kész fővárosi tanítói-egyesületek számára berendezendő irodai helyiségekben kívül, kell egy nagyobb, közös tanítói könyvtári helyiségről, egy kisebb és nagyobb, körülbelül 300 egyénre számított tanácskozó teremről, egy háznyi, egy házmeisteri lakásról, továbbá egy olyan vendégloki helyiségeket magába foglaló nagyobb lakosztályról gondoskodnunk, a melyben a vendéglős az intézetben éhelvezett ifjainak, megszabott olcsó áron, rendes élelmezést adjon és a kartsárak által rendezendő összejöveletek és estélyek alkalmával etkezésről gondoskodjék.

Ezekben vázoltuk volna annak az épületnek a berendezését, a mely a Magyarországi tanítók Ferencz József-háza* nevét viselné.

A fentebbiekben vázoltuk, milyennek kell lenni a magyarországi Tanítók Hazának; s hogy ilyen legyen, a hazai tanítóságtól függ első sorban. Ha mindegyikünk megteszi kötelességét, ha kiki beküldi a maga fillérjét a Tanítók Háza* felépítéséhez szükséges tőke gyarapítására, ha másokat is hasonló eszeledetekre buzdítunk s minden magyar néptanító felhasználja összeköttetését, befolyását arra, hogy a Tanítók Háza* ügyének a művelt társadalmat is megnyerje, adományokat s alapítókat gyűjt: Magyarorszag ezeréves fennállásának jubileumát azzal ünnepeljük meg, hogy maradóan emléket állítsunk, mely a magyar néptanítók dicsőségét fogja hirdetni évszázadokon keresztül. Rajta tehát, szeretett pályatársaink, szeretett testvéreink, lassunk szerényen a nagy munkához! s ne nyugodjunk, míg célhoz nem jutotunk. Isten áldása legyen szent törekvésünkön és óhajtott siker koronázza azt!

Budapest, 1893. március 13.

Az »Eötvös-alap orsz. tanítói egyesület« nevében:

Lakits Vendel,

Péterfi Sándor,

titkár.

elnök.

St. Ayoli vicomte. Fogadja hódolatomat és örök hálám kifejezést.

A galvéri ezután néhány frazissal ajánlotta magát és tavozoni akart, de baj, Durandtól volt az ajtó kulcsa. Most Viktoria volt az aggodás sora.

— Uram, ön tönkre tesz, kialsította vigasztalhatatlanul. Ferjem mindjárt itt les; azt hiszi, hogy ön fel van akasztva. A rendőrbiztoshoz sietett.

— Ej, szöit St.-Ayoli ur hidegverrel, az én jelenlétben nincs semmi illetlen.

— Ah, zokogott Durandé, az én uram valóságos tigris. Azt fogja hinni, hogy ön csellel csempeszté be gát hozzám.

A vicomte rövid gondolkodás után azt felelte:

— Akkor hat meg kell engednie, hogy folytassam az kasszott ember szerepét és az ön agyába lekudjem.

— Soha!

— Ha ferje hazajön, legyen szives és firtozozzon teljes erővel, azzan lehejen szajamba, orromba.

— De ez rettenetes!

— Nem lehet kikerülni.

— És azután?

— Majd fejszöli.o.m, magyarazna meg ferje urának, hogyan jutottam ide, hogy ön levagta az akasztott embert és elrete keltette.

— De mikor határozottan megtiltotta.

— Semmi lelki furdolás se legyen e tekintetben. St. Ayoli vicomte az önkénytelen foszgat idejét arra használta fel, hogy hidas ezelnéirel a leghevesebben biztosítsa szep megmentőjét, és bevassza abba a szébeseti praxisba, melylyel az akasztottakat apoják.

Hogy a dolog minni való minőbenek lassák, a vicomte levele gallerját és ő natszágának saját jól apolt körmeivel piros savót kellett a nyakra a karmoznia.

Az oktatás alatt St. Ayoli ebeszédte, hogy a felső emeleten egy varatlanul hazaérkezett ferj lepte meg és

ő azért atvette magát az erkély vaskorlátján; azon függött kétségbeesetten, mert karjának ereje már fogytán volt.

A lépésön közelgő léptek zaja szakította meg a bizalmas beszélgetést.

— Ide! Ide! biztos ur, szölt Durand. Még bizonyára meleg a teste.

— Boldogtalan, kialt Durand, midőn felszakítva az ajtot, megpillantja néjét, ki a felig ruhában vicomte föle hajóva, nagyban erőlködött, hogy lelegzesse birja.

— Segitség! Segitség! kialtozza Viktorin, épen-séggel nem tördve ferje duhóval.

És a nélkül, hogy felelt volna Durand faggatására, élénken beszélte el a biztosnak a történeteket, ugy a mint ő — kigondolta.

— Uram, szölt a törvényszéki küldött, megvétel tekintve a ferje, neje okosabban jart el, mint ön.

Majd Viktorinhoz fordult és szerencsét kívánt a lélekjelenléhez, melyet a szomorú ügyben tanusított.

— Majd megteszem jelentésemet asszonyom, szölt és ön megkapja az elemmentök aranyermét; pillanatig sem kététkedem benne.

Durand tökéletesen kétségbeesett.

A vicomte ki igen természetiben játszottá szerepét, mintha lassanként terne magához, beveznyült a tarsalgasba és legmelegebben ajánlotta Durandéat a rendőrtisztnek.

— Uram, kérelme Durand a vicomteot; szerénytelenségnek venné-e, ha megkérném, hol a kötel melyet használt?

Viktorin elsapadt.

De St. Ayoli nem egykönnyen jött zavarba. Percig sem habozva megmutatta bör nadragtartóját, melyet rendesen viselt, melyet azonban a szébeseti tanító megkönyösítte végett levettet volt.

Durand tiszteletteljesen fölelelte.

zarva, s e miatt a forgalom is szünetelni volt kénytelen, mert itt a hídton túl Dvorec falu felé kiöntött a Turóc vize s az ottani rétek jó szemléltetési eszköze váltak a tenger megárazatához. Az országot egyik része szinten víz alatt állott olyannyira, hogy Isten kísértés lett volna erre gyalog vagy szekeren menni s ép e miatt a pósta is Moskócznak, Abrahamfalunak volt kénytelen kerülni, nehogy esetleg leve szerencsétlenség történjék.

Az igaz, hogy ez a kellemetlenség rendszeren nem tart sokáig s nem is róható fel mulasztásul senkinek. Nem is hozzuk ezt fel azért, hogy talán valakinek hibáját, mulasztását ostorozni akarnók, csak is abból az okból, hogy ezen anomáliának vége vetessék. Ha eddig a lakosság hallgatott, maga z oka, a néma gyermeknek anyja sem érti szavát.

Ezen baj szerény véleményünk szerint megszűnne, ha az országot ezen része a mennyire kívántatik feltöltétek, (de nem csak homokkal, kavicsal, hanem előbb kőalappal s arra kavics s végre homok), ott pedig hol az országot legmélyebb egy hid állítatnék. A Dvorec felől kiöntött víz erre lefolyást találva, mivel gátat emelni Dvorec mellett abból a szempontból nem volna jó, hogy nyáron a kiöntött víz a réteket megöntöz, de ha az megfelelőbb volna, úgy nem bannák, ha ez is megtörténne.

Végül vagyunk batrak meg azt is megjegyezni, hogy a minden évben történni szokott kiöntések s így az okozott károk kevésbéisített nagyon is előmozdítaná a Turóc vízének egy kis szabályozása, mivel a tulajdonkepent meder nagyon is be van hordva s e miatt a Turóc vize kiönteni kénytelen. Umas.

HÍREINK.

— **Eljegyzés.** Galsai Kovács Ödön jogtudor, pöszonyi kir. törvényzelei jegyző és cs. és kir. tart. hadseregbe e hó 2-an vődött jegyzt Vagyon Lucika kisasszonyával, hanzlikfalvi Vagyon István és neje, nagyraiki és keteménfalvi Kóvacszy Sarolta, keves leányával. Mi is szívből üdvözlök az ifjú párt!

— **Tűz.** Április hó 5-én délután 11 órakor tűz lárma és a tűzoltók kütszáza vette fel Márton lakosait az első alomból. A tűz a Gallo-féle csaruból ütött ki, s az elég erős éjszakai-keleti szél nyomására alatt gyorsan terjedt el a szomszédos, egymással csaknem összekötöttesben levő csűrökre, míg végre a Mittelmann-féle csűr is felélesztvé, tűzoltóink a további terjedésnek nagy erőfeszítés mellett újat vágtak. Majdnem egyidőben, kevéssel az első csűr lángba borulása után, a katolikus plébánia kertje mellett levő csűr is kigyulladt, melyről aztán továbbterjedt a szomszédos csűrre, sőt meg két ház is lángot kapott. Különösen tűnik fel, hogy midőn az első tűzteleplő a szél delnyugati irányban vitte az üszköt, kigyulladt a majdnem délkeleti irányban levő s az első tűzteleplő mintegy ezer lépésre levő csűr, míg a közbeeső csűrök és házak nem fogtak üszköt.

Szerencse, hogy mérsékelt gyorsasággal szél tájt, mert különben Márton a tűz évi előtti szomorú sorsára jutott volna. Szerencse továbbá, hogy tűzoltóink segítségével a jáhadonki tűzoltók elég jókor érkeztek meg s tapintatos vezetés mellett a tűzet meglehetősen lokalizáltak addig, míg a bismérkai, kostányi és prekopai tűzoltók segítségével a püsti elem elnyomatott. Eismérés illeti a helybeli kereskedelmi iskola tanulóit is, kik ez alkalommal is nagy segítségére voltak a tűzoltóknak. Egeszben véve leggett 8 csűr, 2 magtár és 2 lakház.

— **A főorvos** Mártonban március hó 28-án tartott meg, melynek eredménye az lett, hogy a hadsereghez: végleges ajánlással 8, beosztás fenntartása mellett 59; a honvédséghez 2, és mint önkéntes 2 ember soroztatott be a közös hadseregbe. Továbbá a porttartalék 13 ember oszattott be különféle címeken, tehát összesen 84 hadköteles került a jászából fegyver alá.

— **Veszpremy Jónának** a F. M. K. E. szolgálatában álló szinterszámja, husvét napján kezdette meg előadásait Selmechányan, telt ház előtt. Elsőnek adott a »Bibor és gyszár«, helőn a »Próbahásaság».

— **Mérgezés karbohidattal.** Nemeszón Klein Karolin karbohidattal való mérgezésnek esett áldozatul. A szerencsétlen veget éri lemond, nővére mérgezte meg merő tévedésből, oly módon, hogy a számára előlör orvosság helyett, az orvosságot üvegek felcserélésén folytán karbólt itatott vele. A beteg leány másfél órái kínolása után kiszervezett.

— **Lopás.** Március hó 23-an Benic községben, Dankó Franciska zár kamrája feltörteték s onnan 16 ft 50 kr. értékű ruhánemű elvitették. A tettest esen dörönk pár napi utánarás után kezre kerrtek, s ez nem volt mas, mint Leko Andras cigány, a ki alig egy éve, hogy a lipótvári feyházról hazakért. Ugyanazon éjje Lackó meg mas két kamrárt is feltört, de csak egyikőf volt mit elvinnie. Az eltolvajolt holmi egy része megkerült, de két esendörönk azonban mar a többinek is nyomán vannak.

— **A Perl és társa cég** zsolnai gépnehélyéből a múlt heten Vag Szeredre költözött át. A szép lendület vett üzlet üzint elhelyeslték, részben kényeszerűből adta fel zsolnai műhelyét, miután a gyár telepanek nagybővítéséhez már mulhatatlan szükségessé vált mutatkozott területet nem kapta meg a városól. A cég Szereden egy nagybővítési géppárat vásárolt, a mely a zsolnai berendezések bővítve, egyelőre száz munkás számára rendez be. A Perl és társa cég zirci anyai pár év alatt nagy mértékben terjedtek el nem csak a Felvidéken, hanem az Aloldon is, és így a mennyire sajnáljuk, hogy vidékünkön elköltözött a nevezett cég, épp úgy örülünk annak, hogy a magyar gyáripár, a magyar ember szakértelme és szorgalma

olytan nélkülözhető teszi a cseh és merva hasonló gyártnyokat, és hogy a tómerdek pénz, mit eddigie a külföldre küldötték, ezután mindinkább hazai iparunk és munkásaink zsebébe kerül.

— **Felvilágosítás.** Lapunk folyó évi 14-ik számban közöltük, hogy március 19-én a mossói erdőben vaddisznora tartatvan vadászott, a kutyák egy sarvast a nagysepevényi ligetbe szövittek, hol azt az odaváló erdőkerülő eljettette. Ezen közleményünkre nézve az alábbi felvilágosítást kaptuk, mit készséggel teszünk közre: »A mossói erdőalomban az 1883. évi vadászatról szóló XX. törvénynek intézkedéseit szorosan megszoztuk tartani, annak folyton ezen törvény 9. §. foglalt titáalom értelmében február hó 1-étől augusztus hó 15-ig kutyákkal nem vadászunk, miért is azt az alitást, hogy ez alkalommal kutyákkal vadászunk, vissza kell utasítanunk. Azon tény pedig, hogy a venlök szomszédos vadászterület tulajdonosai vagy beröl ezen törvény intézkedéseit be nem tartják és a hatóságok ezen törvényesítéseket megüritik, elég sajnos körülmény, de nekünk bűnül fel nem róható.« Mossóé, 1893. április hó 4-én, Dittert Gyula, uradalmi főérdesz.

— **Szenvedélyes vasári tolvaj.** Lopási ügyességének fényes tanúságát mutatta be Feja Zuzsanna, nagyraiki illetőségű nő, a március hó 30-án megtörtött mártosi kiráok vasár alkalmából. Ugyanis nevezett nő a legnagyobb ügyességgel tolvajolt el Kosia Ignac mossóilakos karara egy drb. 5 ft. értékű posztó-kabatot, Lehocky Janos szent-andrási kereskedő karara 5 drb. kendőt, Aichler marioni lakos karara egy drb. posztó továbbá még néhány drb. kendőt egy fél n. m. talai tulajdonos karara. A tolvajt nem munkálatá közben, hanem csak később, a teimértül gyami alapján csípték el s ekkor találtak meg nála a fent említett tárgyakat. A tettest a nála talált néhány drb. kendővel együtt a esendöröz atszolgáltatva a helybeli bíróságuk.

— **Nemzeti politika a felvidéken.** Ily című füzet hagyta el a napokban a sajtót; a műnek szerzője Dr. Koztensky Géza, a felvidéki viszonyoknak alapos ismerője és így egyenlőre csak ama vel véleményünk adhatunk kifejezést, hogy a felvidéki viszonyok iránt elégedő közönség sok olyan dolgot fog feltalálni benne, melyek Grünvald Béla rópróta óta burjánzottak fel. Leközlebb bővebben fogjuk ismertetni a füzet tartalmát, esetleg egy fontosabb részletet fogunk mutatni olvasó közönségünknek. A esonban kiállított füzet Singer és Wolfner kiadásában jelent meg, megrendelhető Budapesten a kiadóknál, vagy bármely vidéki könyvkereskedésben.

— **A ruttkai vörös kereszt-egylet** folyó hó 1-én szép jelet adta nemes emberábrái szereteten alapuló hitvasának. E napon telyesen felruházott 12 iskolás gyermeket, és pedig hat fiú- és hat leánygyermek. A ruhádarabok késztette Schwoder Alice és Martha örülgyek tejesztették, az egylet érdemes elnöknek, Schwoder Emil urak kedves leányai. Fogadják a köz ügy teren kifejtett példaadóműködésüket eszményszerűen.

— **Arvamegyében** a starvármári főfőnyit a ragados tudóvész és az ennek továbbterjedését megálló kormányintézkedés nagyon megapastotta. Vannak községek, mint például Zúrec, Usztye, Trstená stb., a hol a marhálmányának csak féle maradt meg. E körülmény folytán sok család háttartása meg van zavarva, amennyiben a tej, a gazdálkodók ezen fölémi szere elvonatott; hasonlóképpen megzari a marhálmány apadását a mezőgazdaság is. A gazdák most kénytelenek a vonó-marhákat Gálciából bezeretni.

— **Ezredéves kiállítás.** A kiállítási területen egységek által létesítendő pavilonok és egyéb építmények sokat illetőleg már most élénk az érdeklődés. Mithogy pedig a kiállítási terület végleges megállapítása előtt a kiállítási főépületeken kívül a magánépületek és pavilonokra nézve is kellő tájékozással kell bírnia a kiállítási országos bizottságnak, az igazgatóság felkéri mindazon-társulatokat, testületeket, cégeket és magánosokat, kik és a melyek a kiállítás céljaira szolgáló pavilonokat és egyéb építményeket, úgy nem különben kávéházakat, vendéglőket és efféléket terveznek, hogy előbbi számdékukat az épület rendelkezésnek és alapterületének megjelölésével a kiállítási igazgatósággal, folyó évi március hó 30-ig, közölni sziveskedjenek.

Közgazdaság.

Az első magyar alt. biztosító társaság n. hó 24-en d. u. tartotta meg rendes évi közgyűlést Csekonics Endre gr. előnkölre alatt. Felolvastatik az igazgatóság évi jelentése, mely örömmel konstatalja a kedvező eredményt. A tüzostályi díjbevételek majdnem 5 millió frutakra s 155-825 ft tal haladtak túl a tavalyit. A mérleg-zámban kitüntetett 238,034 ft-nyi arfolyamkülönbözti nyereséget az igazgatóság a nyereségmértékhez esatolítottan indványozza, an. al. is inkább, mivel ma újabb 418,073 ft-nyi arfolyamemelkedés mutatkozik az intezet javára. A nyereségmérték és dotacioval elérte a részvénytőke összegét, a 3 millió forintot. Az összes tartalékok, a tisztviselők nyugdíjalapjával együtt, meghaladja a 23 millió s így a jelen évben 2 millióval nagyobb az emelkedés. A kimutatott 94,011 ft tisztánnyereségből az elötvöz osítottak nyereségnyeresései 129,96 forintot osztanak ki, a nyereségmértékhez 93,139 forintot osztalnak s az alap-zámbalzerű egyéb dotaciozat egy főnérdáraz 601,077 ft-ból 600,000 ft-ot a részvényeseknek 20 ft-ot osztalékkul fogaak kifizetni, a többi új számlára viszik át. A felvilágosított gazdasági jelentése alapján a fölmérvényt megadtak, bizonyos elfogadtak az intezeti nyugdíjszabályzatot. Ezenan elfogadták az intezeti nyereségmérték két helyre végül az igazgató-választmányban megüritett két helyre Teleszky István és Balavary Burchardt Konradot választották meg.

Magyar kinos cím alatt hozott forgalomba Agnelli Josef, Nyitra megye Csári (via Sasvár), plébános egy olyan burgonya faját, mely úgy termeszomak, mint kitünő minőség tekintetében, az összes eddigi burgonya fajtaikat felülmúlja. Természomája bámulatos; 1 méter-mázsza mag 40—50 méter-mázsza termést is ad. A mult évben az ország 80 gazdaságából gyűjtött adatok szer. ínt átlagosan, belevetve a legrosszabb futóhomokot is 107;5 méter-mázsza adott holdan int 20 1/10 keményítőt tartalmonak. Külföldre már évekket ezélt kezdett szállítani Agnelli, s Német- és Franciaországból most is annyi megrendelést kap, hogy nem gyöz azoknak eleget tenni. Nevezetes e burgonya arról is, hogy nem rothad, illetve, hogy az u. n. burgonyarothadás nevű betegséggnek nagy mértékben ellenáll, s hogy úgy asztali, mint szeszgyári burgonyának a legjobb. Valóban kiváratos volna, hogy e burgonya menell jobban elterjedjen hazánkban is, mert burgonyaföldünk természet által bizonyosan megkészszerülék. Megrendelhető Agnelli József plébánosnál, Csári via Sasvár Nyitra megye, hol 10 kgm ára 2 ft 20 kr., 1 méter-mázsza ára 12 ft, csomagolással együtt.

Irodalom.

Jókai Mor regényei képes kiadásban. Egy magyar nabob. 2 füzet. Ezen általános rokonszenvvel találkozó vállalat második füzetét vettük kézhez. A nagyalak, testes fűzet előkelő díszszel szemben most s a nagy író ezen első díszkiadásában, a nemzet köréül visszatartathatallan kitörő lelkesedés folytán oly általános érdeklődés mutatkozik, hogy mulasztást megjelenteni el, ha e fényes díszmű egyes füzetekét megjelenéséről számot nem adnánk. A második füzet a 35—80. lapig terjed, s hat művészies kivitelű szövegképpel van díszítve. A szövegképek minden fejezet végén és elején találhatók; a záróképek kisebbek, a kezdők már na-nyobbak; az alakok művésziés és körhű rajzai mindkét fajtnál egyenlően meglepők. A harmadik füzetben, mint értesülünk, egy színes aquarellképet varhatnak ismét az előfűzetek. Jókai regényei képes díszkiadása minden könyvkereskedésben megrendelhető. Előfizetés 10 füzetre 4 fttal legelőszérűben az Athenaeum könyvkiadóhatalához (Budapest, Ferenc-tér 3.) dímezhető, mely az első füzetet kívánatra ingyen megkintésre küldi.

— **Az Athenaeum illusztralt magyar irodalomtörténete.** Az utóbbi két évtizedben orvendetesen föllendült a magyar irodalomtörténet művelése; nagy számmal jelentek meg különböző korokról és írókról szóló tanulmányok, monografiák, sőt az egész anyagot felölelő rendszeres munkák. Csak hogy ezek tisztán iskola hasznalatra, amazok pedig legnagyobb részben a szakemberek számára készültek. Olyan nagyobb munka, mely a kutatások eredményeit összevontva s a kiváló irodalmi tényeket és írókat művelődéstörténeti keretben a nagy közönség által is élvezhető előadásban adná, meg eddig hiányozt. De hiánya régóta és nagyon éreztető volt. Ezen a hiányon fog segíteni az a díszmunka, melyet az irod. és művelődéstört. legkiválóbb szakértő közreműködésével Beöthy Zoltó, a nagy hírvű aesthetticus szerkeszt, s melynek első füzeté most jelent meg. Bevezető cikke az az értekezés, melyet maga a főszerkesztő a Kisfaludy-társaság egyik téli estéjén olvasott fel. A 2 ik a magyarok óskoráról, a néprajzi és régészeti legújabb eredmények felhasználásával, a 3-ik a magyar ny. eredetéről, a 4-ik a pogányok költészetéről szól. A füzet egyszersmind valóságos remeke a nyomdai kiállításnak; a nagyszamu szöveg illusztráció kívül gyönyörű, a közleptéri íróbarátot ábrázoló s 8 sámben pompázó első titale; a műmelletek közt igen sikerült a Cwittinger könyvnevelés hasznomása s a Halotti Beszédnek olyan színes fölvetéle, melyhez hasonló hű masolatot eddig a technikai eszközök fejletlensége miatt nem is lehetett volna készíteni. A könyvet a magyar irodalomtörténet kiváló munkásainak egy nagyobb társasága írja. Így egyfelől minden egyes cikk oly szakember tollából kerülven, kinek sajátlagos tanulmányai körébe esik az illeto tárgy; megbízhatóság és alaposág tekintetében a vállalat készületek az a módja a legnagyobb biztositókat nyújtja. Másfelől, kiváló írók közreműködése által, a munka érdekes és becses emléke lesz irodalomtörténetünk jelen állásának. A munka gazdag és díszes illusztrációkkal jelenik meg; külön, részint színes képekkel és a szövegbe nyomott rajzokkal Miniatúrák és kockalapok, cím-rajzok, régi nyomtatványok és illusztrációk, keziratok és aláírások masolatainak, arcképeknek s az irodalomtörténet tekintetében emlékezetes tájak és épületek rajzainak gazdag, hű és művészi kivitelű sora fogja díszíteni. A mű munkatársai: Alexander Bernst, Anzjal David, Badics Ferenc (egyszersmind sagedzszerkesztő), Ballagi Géza, Bayer József, Banoci József, Erdősi Pál, Frankoni Vilmos, Gyulai Pál, Háhn Adólf, Haraszi Gyula, Hegedűs István, Horváth Csyll, Inra Sándor, Jancsó Benedek, Kardos Albert, Kelemen Béla, Luncy Gyula, Marcali Henrik, Négycsár László, Petyer Jeno, Pulszky Ferenc, Radó Antal, Rikósa Jeno, Réthy László, Riedl Frigyes, Sebestyén Gyula, Sebestyén Gyula (dr), Simonyi Zsigmond, Szász Károly, Szechi Károly, Sályi Áron, Sályi Gyula, Sályi Kálmán, Sányiyei József (dr.), Takats Sándor, Vadnai Karoly, Váczy János, Zichy Antal. A mű az Athenaeum irodalmi társulat kiadásában jelenik meg, mely irodalmunkat csak a közömlömben is jelenen szerkesztett Kézi Lexikonával, Petőfi összes műveinek első kiadásával, számos díszműnkével és újuság irattal gazdagította, és a mult napokban Jókai képes kiadásával, most pedig a Képes irodalomtörténettel készült gazdagítván. Mindzen vállalatok közönségünk meleg partfogása ajánljuk.

